

Tutkimusosio

Enemmistö tyytyväinen demokratiaan kotikunnassa – myös ymmärrys poliittisiin kysymyksiin on lisääntynyt

Enemmistön (61 %) mielestä ”demokratia toimii kaiken kaikkiaan kotikunnassani hyvin”. Vain neljännes (26 %) kiistää väitteen, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kansalaistutkimuksesta. Tyytyväisyys kuntademokratian toimivuuteen on säilynyt muuttumattomana vuodesta 2017 (60 % → 61 %).

Jonkin verran keskimäärää tyytyväisempiä demokratian toimivuuteen kotikunnassa ovat ikääntyneet, korkeasti koulutetut, toimihenkilöt, eläkeläiset sekä SDP:n ja kokoomuksen kannattajat. Tyytymättömiä ovat perussuomalaisten tukijat.

Demokratian toimivuutta koskeviin arvioihin liittyy myös väittämä ”puolueiden kautta kansalaisten mielipiteet tulevat päätöksenteossa huomioon otetuiksi”. Suomalaisista enemmistö (63 %) allekirjoittaa väitteen ja reilu neljännes (26 %) torjuu. Luottamus puolueisiin tällä tavalla kysyttynä on lisääntynyt vuoden 2017 kuntavaaleista (54 % → 63 %).

Enemmistö (61 %) kansalaisista yhtyy myös väittämään ”on ainakin yksi puolue, joka ajaa minun etujani”. Vain viidennes (20 %) torjuu väittämän. Keskimäärää useammin väittämän allekirjoittavat vasemmistoliiton (80 %) ja vihreiden (72 %) tukijat. Puoluekiinnittyisyys on jonkin verran vahvistunut vuodesta 2017 (56 % → 61 %).

Kuntademokratian toimivuuteen ja äänestämisen merkitykseen suhtaudutaan periaatetasolla verraten myönteisesti. Kaksi kolmesta (65 %) yhtyy väitteeseen, jonka mukaan ”jokainen, joka haluaa, pystyy kyllä vaikuttamaan kotikuntansa asioihin”. Eri mieltä uskaltaa olla reilu neljännes (27 %). Samanmielisyyttä osoittava luku on korkeampaa tasoa kuin edellisten kuntavaalien jälkeen vuonna 2017 (60 % → 65 %).

Kuntapäätäjien syyllistäminen on vähentynyt edellistä kuntavaaleista

Kolmannes (34 %) äänestäjistä ajattelee, että asiat hoituvat heidän kotikunnassaan hyvin ilman heidän ääntään kuntavaaleissa. Enemmistö (58 %) torjuu ajatuksen, että heidän ääntään ei tarvittaisi. Suhtautuminen on muuttunut vuodesta 2017. Nyt aiempaa useampi uskoo, että asiat hoituvat, vaikka jättäisi äänestämättä (26 % → 34 %). Äänestysprosentin lasku voi osaksi selittyä tämänkaltaisen asennemuutoksen kautta.

Suomalaisista neljännes (26 %) ilmoittaa tarvitsevänsä hyvän syyn käydä äänestämässä. Selvä enemmistö (70 %) torjuu sen, että äänestämiseen ajaisi jokin erityinen syy. Tulos kiellii siitä, että äänestämisen on monelle kansalaisvelvollisuus ja erityisiä muita motiiveja käyttää ääntä ei tarvita. Niiden osuus, jotka tarvitsevat erityisen syyn äänestämässä käymiseen, on lievässä noususuunnassa (22 % → 26 %).

Vaikka luottamus kuntademokratian toimivuuteen on varsin korkeata, myös päättäjien syyllistäminen on perinteisesti sujunut. Tällä haavaa lähes puolet kansalaisista näyttäisi kuitenkin ymmärtävän kuntapäätäjien tuskaa. Väite ”kuntapäätäjiä syyllistetään suotta päätöksistä, joita he tiukoissa tilanteissa ja ristiriitaisten odotusten vallitessa joutuvat tekemään” saa käytännössä enemmän hyväksyjiä (48 %) kuin kieltäjiä (39 %). Päättäjien tuskan ymmärtäminen on lisääntynyt vuodesta 2017 (43 % → 48 %).

Aiempaa useampi arvioi ymmärtävänsä hyvin tärkeitä poliittisia kysymyksiä

Politiikkaan kiinnittymisen kannalta on olennaista se, kuinka kansalaiset arvioivat ymmärtävänsä politiikkaa ja kuinka päteviksi he arvioivat itsensä osallistujina ja politikan seuraajina. Sisäisellä kansalaispätevyydellä tarkoitetaan yksilön näkemystä omasta kyvystä ymmärtää politiikkaa ja pätevydestään hallita politiikan monimutkaisuutta.

Enemmän kuin kaksi kolmesta (69 %) ilmoittaa seuraavansa paljon yhteiskunnallisia asioita. Reilu neljännes (27 %) ei ole tällä tavalla selvitetynä kiinnostunut yhteiskunnallisista asioista. Kuntavaaleissa äänestäneet seuraavat yhteiskunnallisia asioita enemmän kuin vaaleissa nukkuneet. Nuorempien ikäluokkien kiinnostus yhteiskunnallisia asioita kohtaan on vähäisempää kuin ikäänntyneempien.

Kaksi kolmesta (65 %) suomalaisista arvioi ymmärtävänsä hyvin tärkeitä poliittisia kysymyksiä. Reilu neljännes (27 %) torjuu sen, että ymmärtäisivät hyvin politiikkaa. Ylemmät toimihenkilöt, korkeasti koulutetut ja hyvin toimeentulevat otaksuvat ymmärtävänsä poliittisia kysymyksiä keskimäärää paremmin. Tällä tavalla mitattuna sisäinen kansalaispätevyys näyttäisi voimistuneen vuodesta 2017 (57 % → 65 %) siitakin huolimatta, että kuntavaalien äänestysprosentti laski.

Tutkimuksen toteutus

Kunnallisan kehittämissäätiön tuoreimmassa vuoden 2021 Ilmapuntari-tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten näkemyksiä käydyistä kuntavaaleista. Kuntavaaleja lähestyttiin tiedustelemalla mm. näkemyksiä kunnallisen demokratian toimivuudesta, äänestämisestä sekä ratkaisuihin vaikuttaneista tekijöistä. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetysti suhtautumista kuntademokratian toimivuuteen.

Suhtautumista äänestämiseen ja kunnallisen demokratian toimivuuteen selvitettiin kaikkiaan yhdellätoista asenneväittämällä.

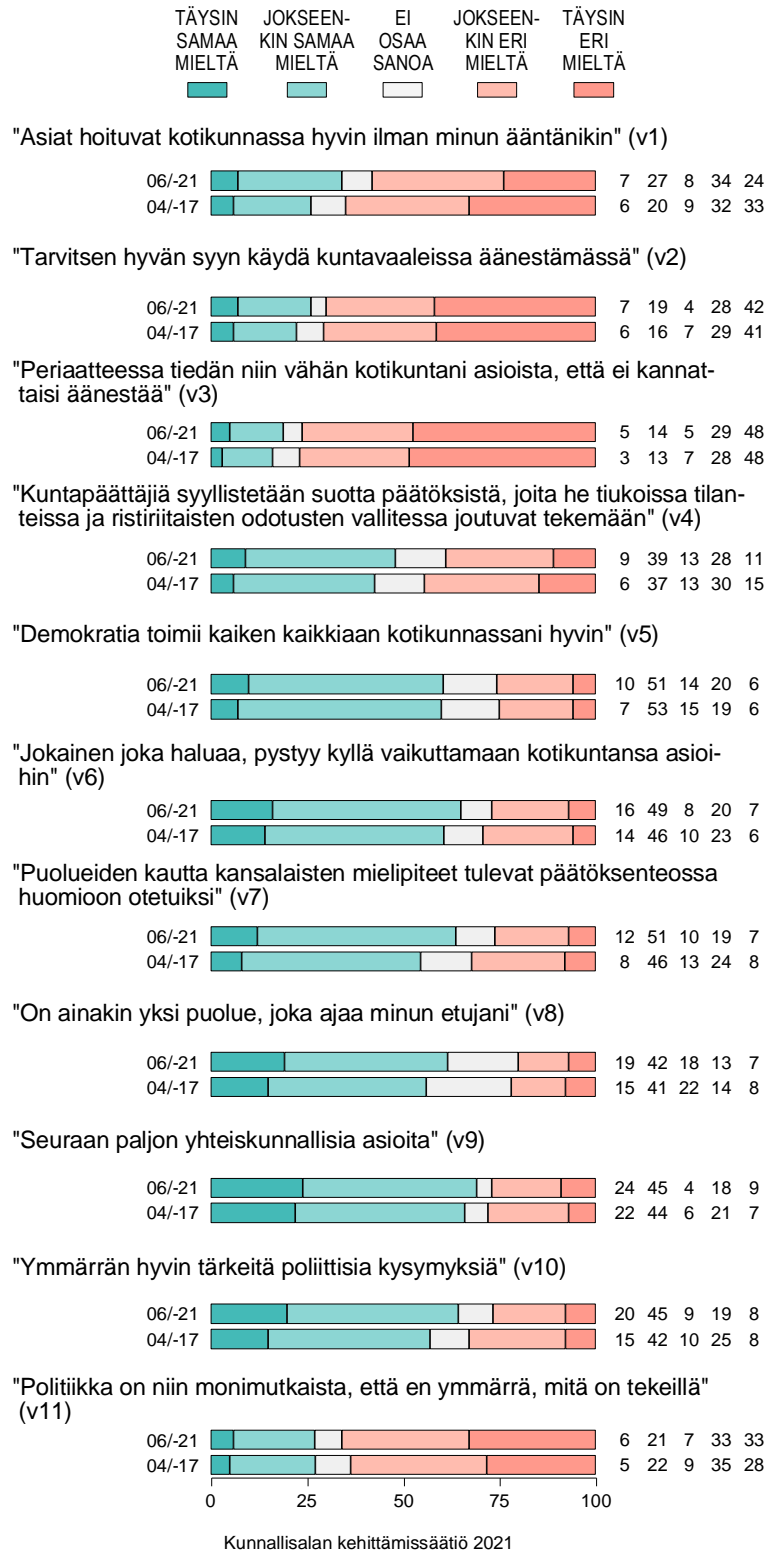
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 18.–23.6.2021. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1027. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087.

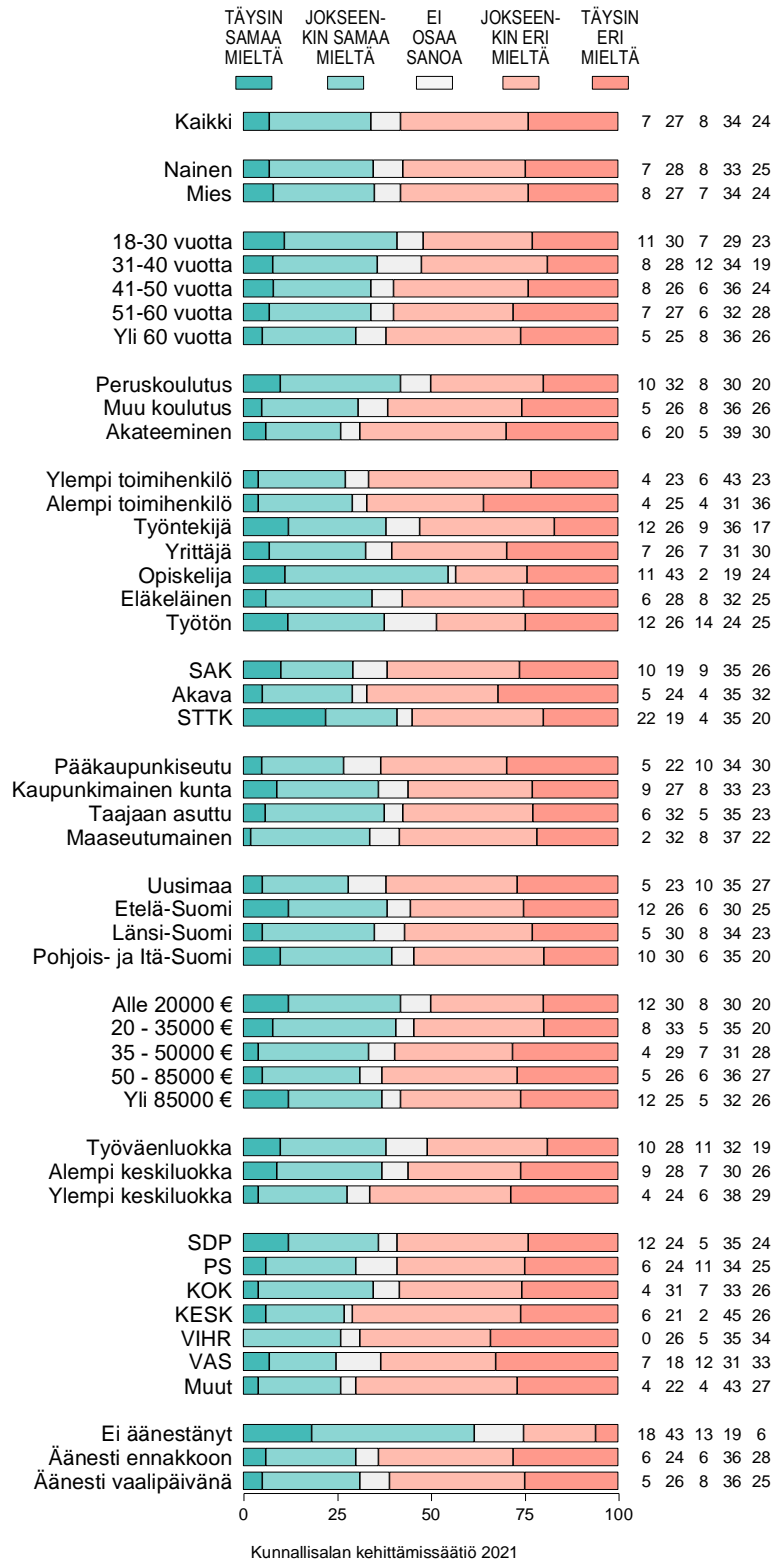
Kuvio 17. SUHTAUTUMINEN ÄÄNESTÄMISTÄ KOSKEVIIN VÄITÄMIIN (%).

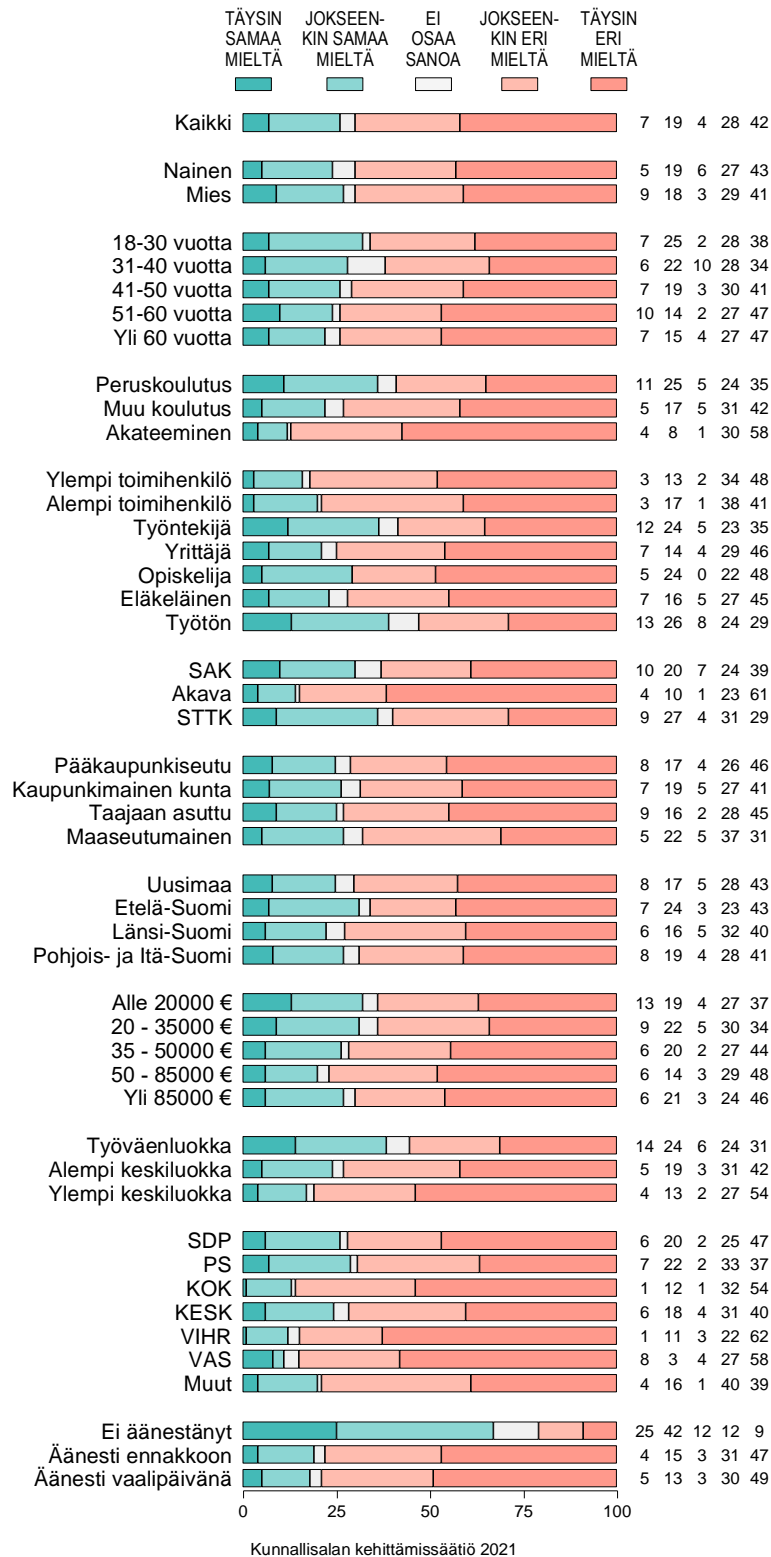
Kuvio 17t. SUHTAUTUMINEN ÄÄNESTÄMISTÄ KOSKEVIIN VÄITÄMIIN VUOSINA 2017 JA 2021 (%).

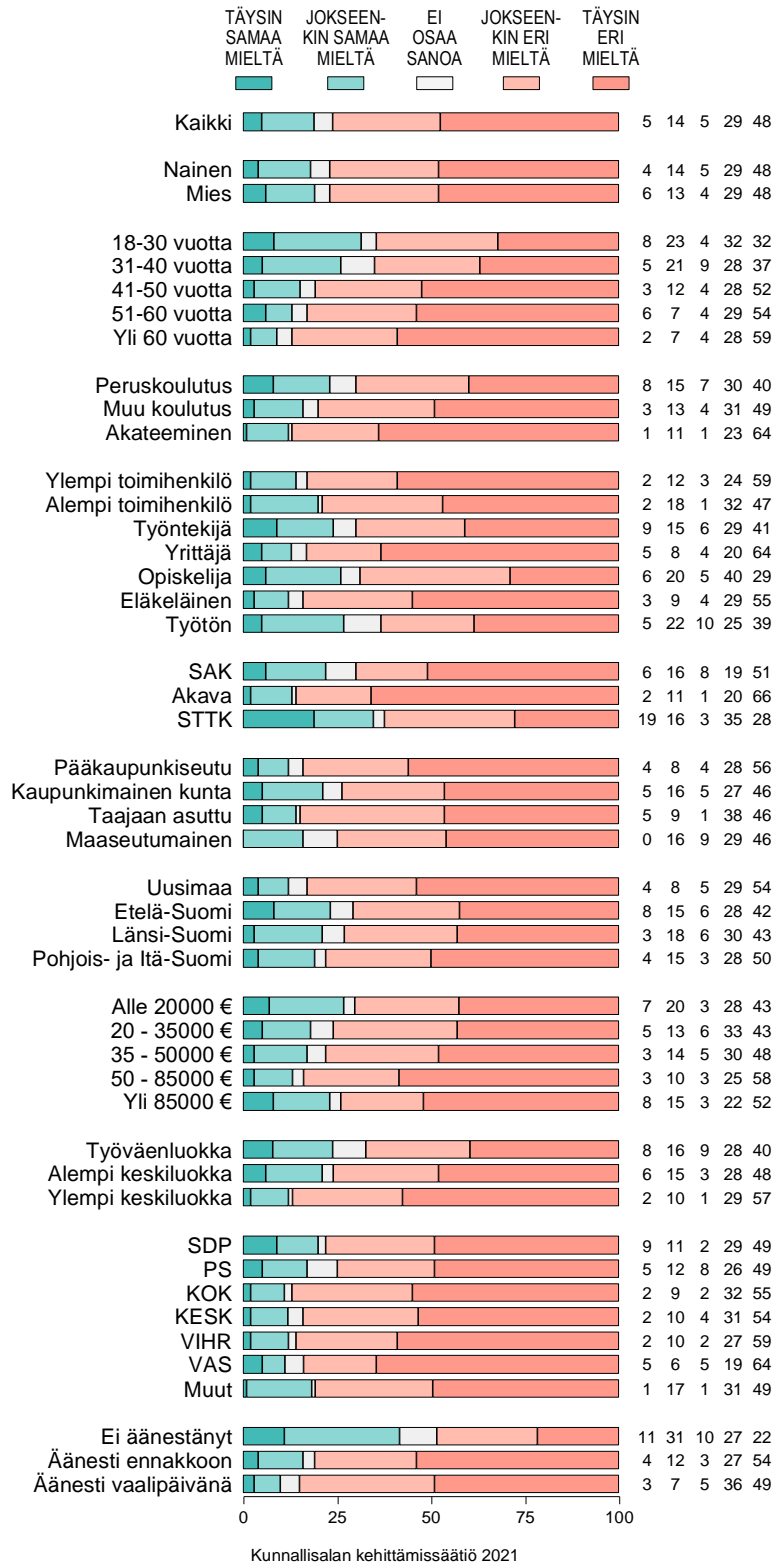
Kuvio 17-1. "Asiat hoituvat kotikunnassa hyvin ilman minun ääntäni-kin" (%).

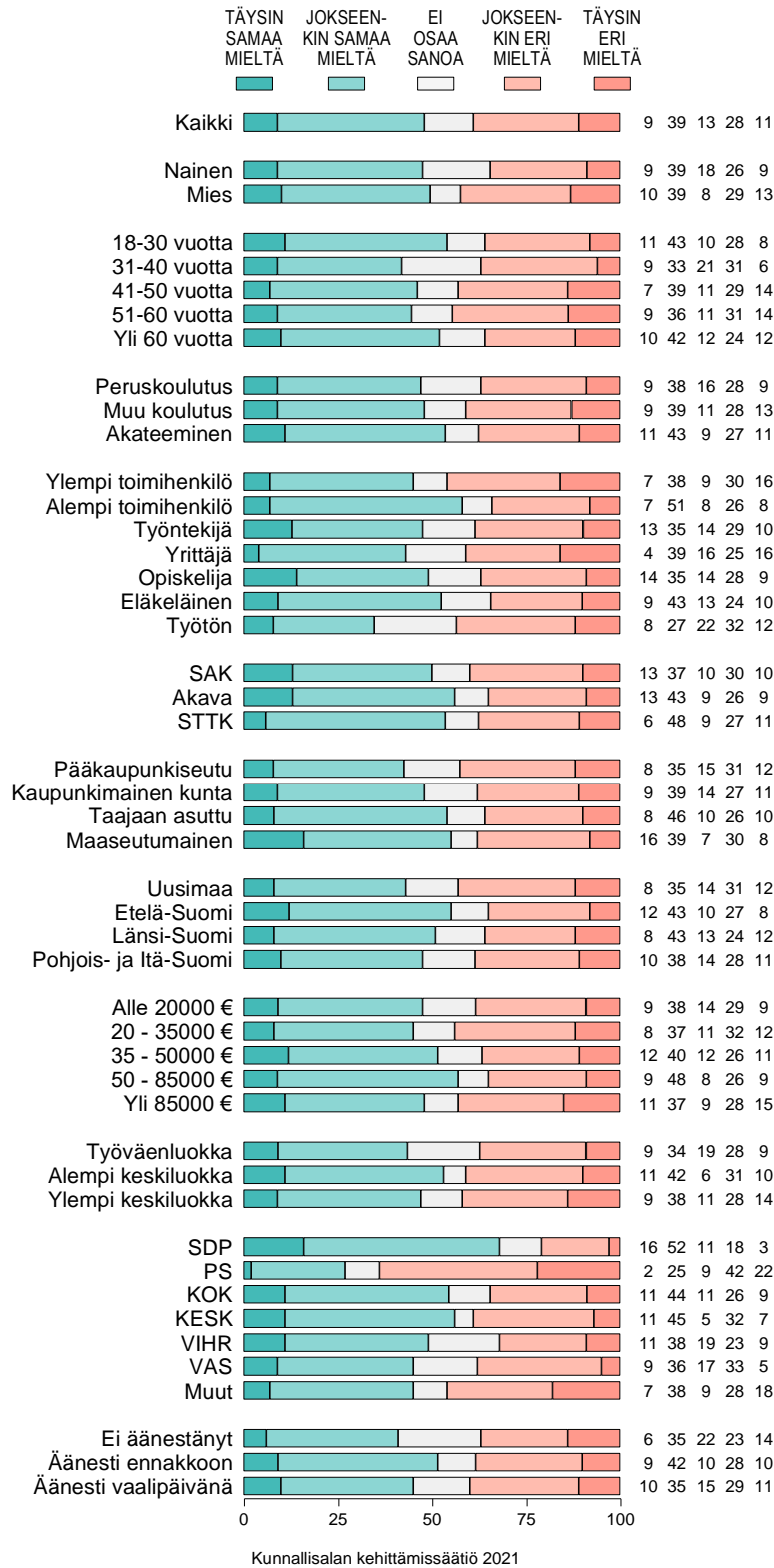
Kuvio 17-2. "Tarvitsen hyvän syyn käydä kuntavaaleissa äänestämässä" (%).

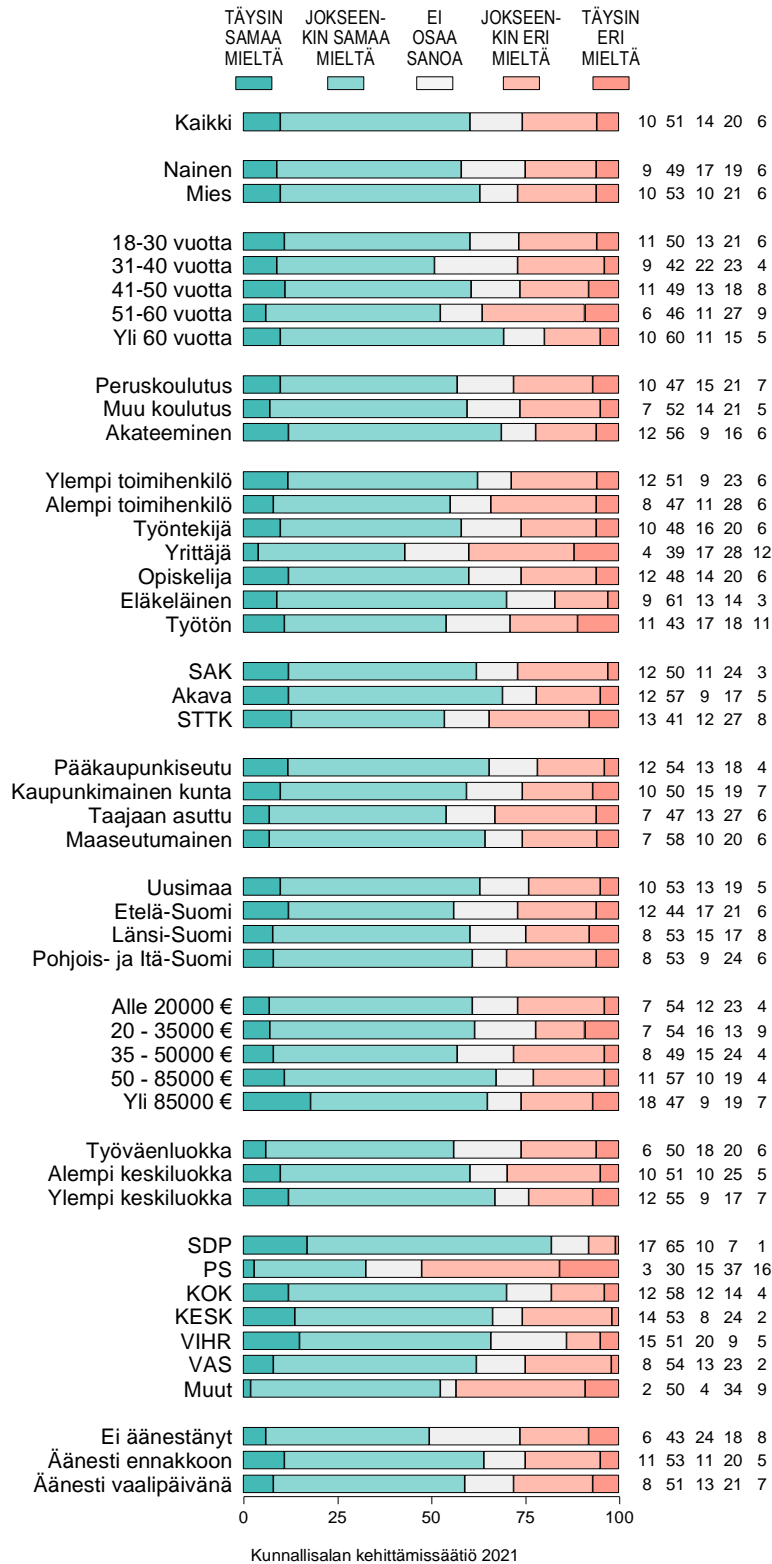
Kuvio 17-3. "Periaatteessa tiedän niin vähän kotikuntani asioista, että ei kannattaisi äänestää" (%).

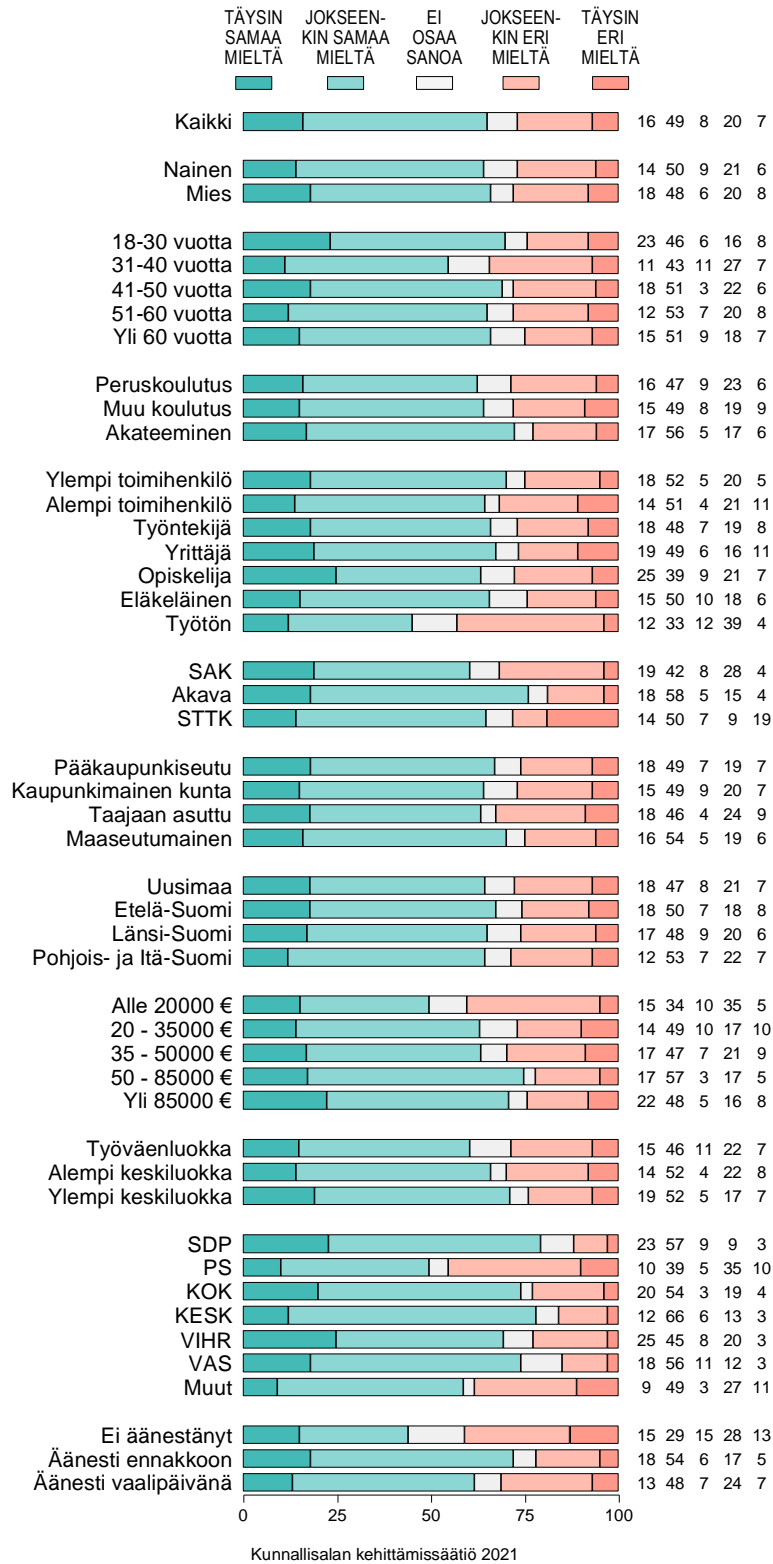
Kuvio 17-4. "Kuntapäättäjiä syyllistetään suotta päätöksistä, joita he tiukoissa tilanteissa ja ristiriitaisten odotusten vallitessa joutuvat tekemään" (%).

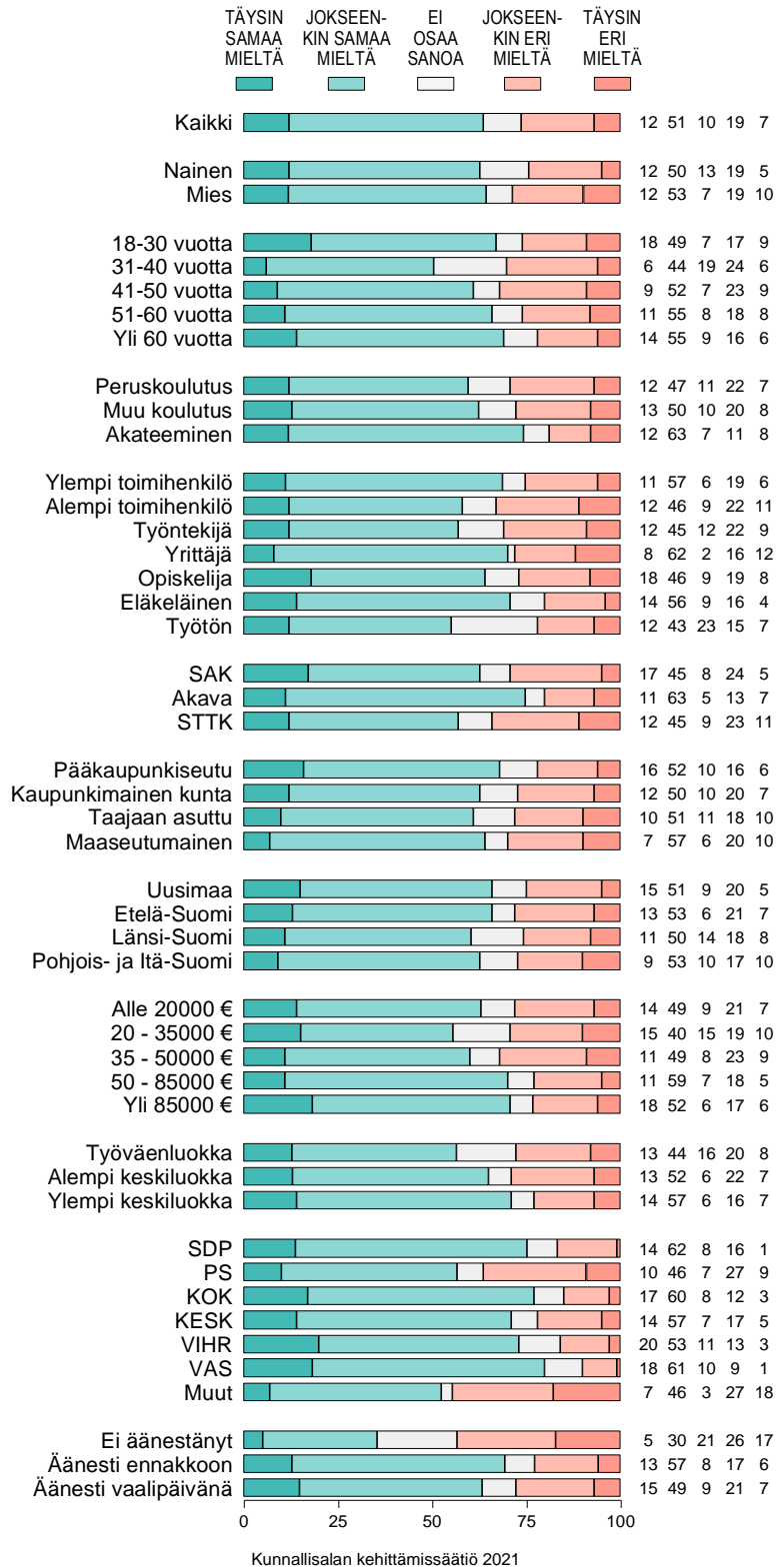
Kuvio 17-5. "Demokratia toimii kaiken kaikkiaan kotikunnassani hyvin" (%).

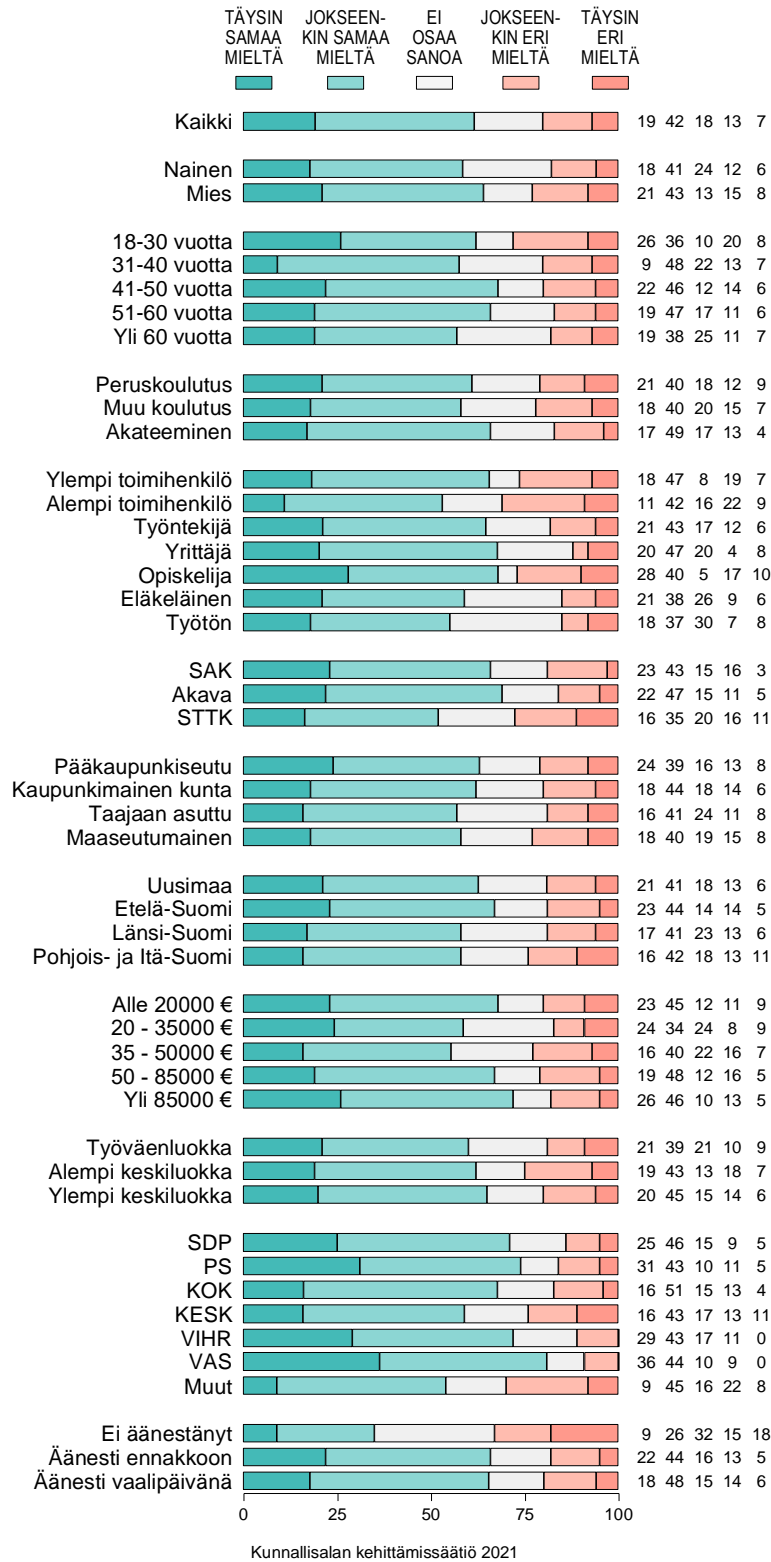
Kuvio 17-6. "Jokainen, joka haluaa, pystyy kyllä vaikuttamaan kotikuntansa asioihin" (%).

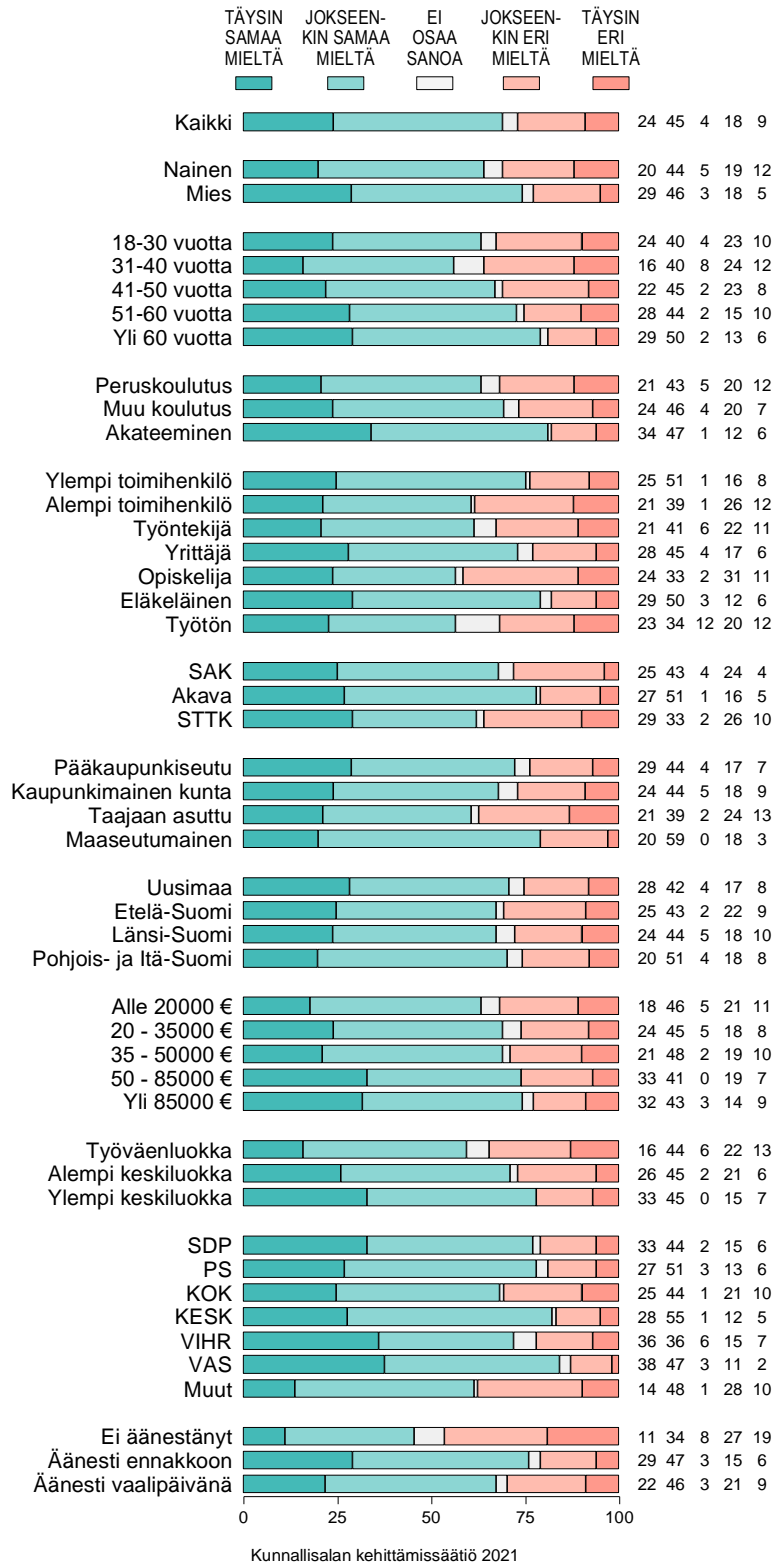
Kuvio 17-Z. "Puolueiden kautta kansalaisten mielipiteet tulevat päätöksenteossa huomioon otetuiksi" (%).

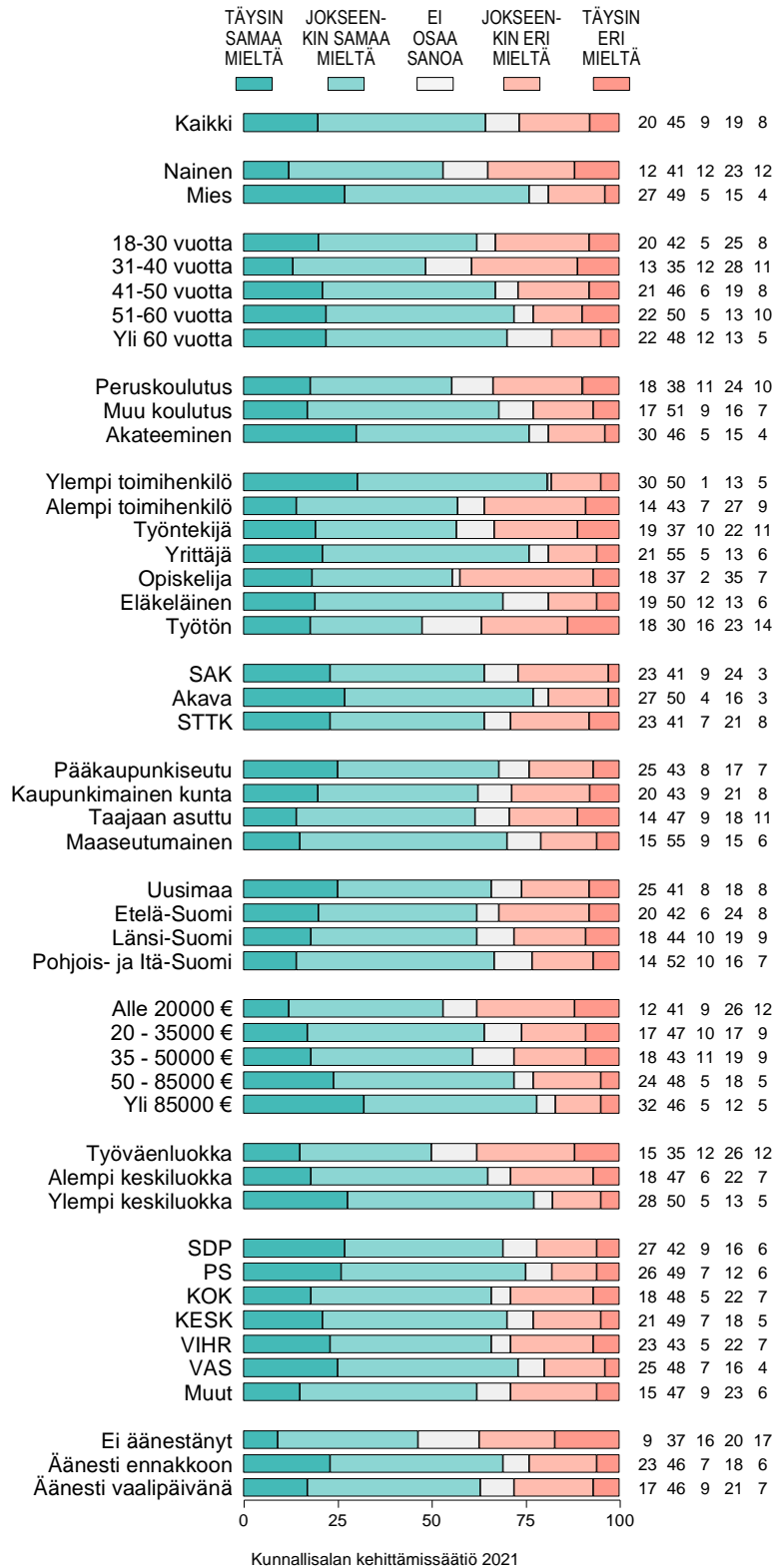
Kuvio 17-8. "On ainakin yksi puolue, joka ajaa minun etujani" (%).

Kuvio 17-9. "Seuraan paljon yhteiskunnallisia asioita" (%).

Kuvio 17-10. "Ymmärrän hyvin tärkeitä poliittisia kysymyksiä" (%).

Kuvio 17-11. "Politiikka on niin monimutkaista, että en ymmärrä, mitä on tekeillä" (%).

